

Aasta toidutootmises, põllumajanduses ja ekspordis oli stabiilne

Toidutootmine põhineb loodusressursside kasutusel, mistõttu tuleb tagada nende hea seisund. Põllumajandus, kalandus ja toiduainetööstus annavad olulise panuse Eesti majandusse, ekspordi ja tööhõivesse. Kohalikul toidutootmisel on märkimisväärne roll meie toidujulgeoleku tagamisel, seda eriti praeguses heitlikus maailmas, kus toidutarneahelad on haavatavad nii sõjaliste ja hübriidrännakute kui ka muude kriiside tingimustes. Suurt majanduslikku kahju tekitavad järjest enam levivad taimekahjustajad ja loomataudid ning sagenevad äärmuslikud ilmastikutingimused, millest on saanud toidutootjate uus reaalsus.

Põllumajanduse kogutoodangu väärtuse suurenemist vedas esialgsel andmetel loomakasvatustoodangu väärtuse kasv, sellest piimatoodangu väärtus oli 61 protsenti. Loomakasvatustoodangu väärtus suurenes piima, veise- ja linnuliha ja munade hinnatõusu tulemusel, sealihad hinnad olid languses. Taimekasvatustoodangu väärtus suurenes aastaga 7%. Hinnad liikusid erisuunaliselt – teravilja ja kartuli hind oli languses, samal ajal aga rapsi ning puuvilja ja marjade hinnad ületasid eelnenud aasta taset.

Kulude surve tootjatele mõnevõrra vähenes. Kuna kogutoodangu väärtus suurenes enam kui tootmiskulud, siis brutolisandväärtus (toodetud kaupade ja teenuste väärtus) suurenes peaaegu poole võrra. Ka põllumajandussektori ettevõtjatulu koos toetustega jäi peale kahe viimase aasta kahjumit positiivseks ja ulatus 95 miljoni euroni, mis siiski ei kata ära eelmiste aastate kahjumit. Kuigi 2025. aasta oli majandusnäitajate poolest mõnevõrra parem kui eelnevad kaks aastat, kuid sektori olukord jäi endiselt ebakindlaks. Loomakasvatuse toodangu väärtus küll kasvas hinnatõusu toel, kuid taimekasvatuse koges kolmandat järjestikust keerulist aastat.

Põllumajandustoodangu tootmiseks tehtavad kulud jagunevad kolmeks:

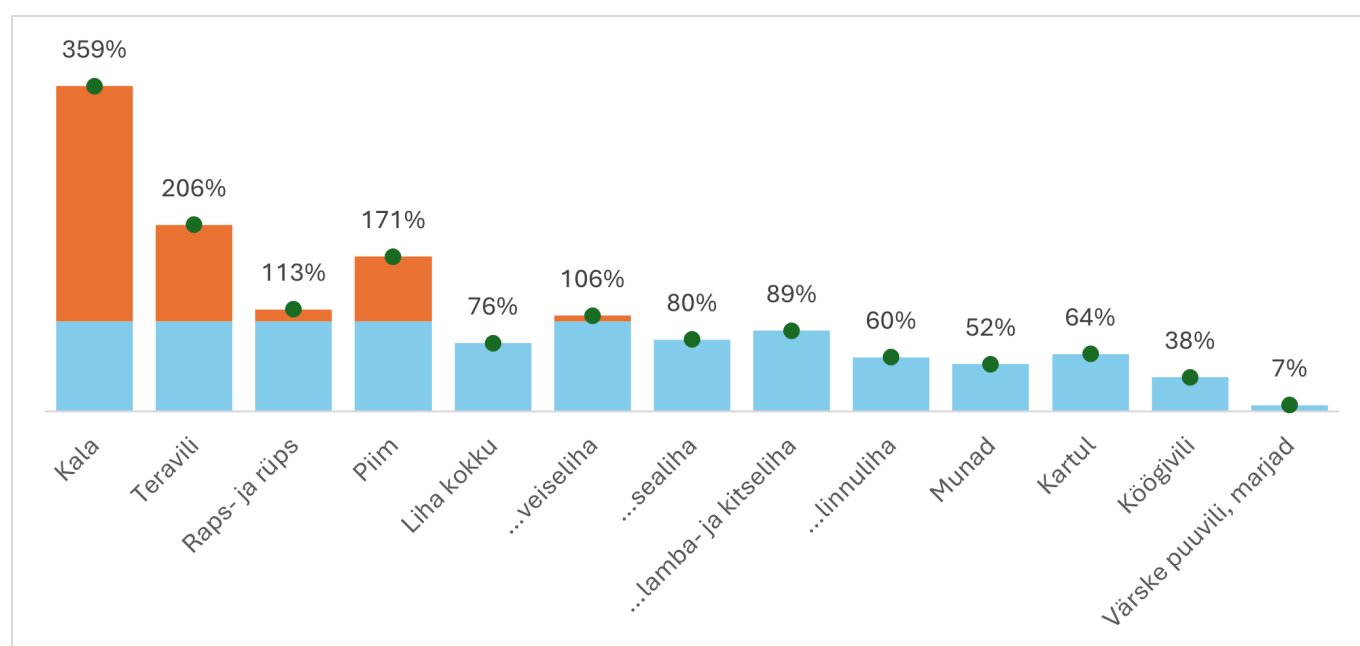
- ✘ vahetarbimine ehk tootmissisendid (loomasööt, väetised, taimekaitsevahendid, energia jms);
- ✘ kulum ehk pikaajalise vara (hooned, masinad, seadmed, sõidukid) väärtuse vähenemine ajas;
- ✘ välised tegurid (tööjõukulu, intress, rent).

Põllumajandustoodangu väärtus	1,47 mld € (väärtus +12%, kogus +3%)
--------------------------------------	--------------------------------------

Loomakasvatustoodangu väärtus	780 mln € (väärtus +19%, kogus -0,1%)
Taimekasvatustoodangu väärtus	556 mln € (väärtus +5%, kogus +7%)
Vahetarbimine (väärtus +0,5%)	1006 mln €
Kulum (väärtus +6%)	225 mln €
Välised tegurid (väärtus +10%)	348 mln €

Eesti toiduainetega isevarustus tervikuna on üsna kõrge, kuid toiduainete lõikes üpris erinev

Kõige kindlam on seis põhitoorainetega – teravilja toodetakse enam kui kaks korda rohkem kui sisetarbimiseks vaja, piima puhul ületab tootmine tarbimist selgelt ning kala puhul on ülejääk väga suur. See tähendab, et Eesti suudab katta nendes valdkondades oma vajaduse ning arvestatav kogus jääb ka ekspordiks. Siseturu lihavajadus tervikuna ei ole samas kaetud, eriti paistab silma linnuliha isevarustuse madal tase ning ka **sealiha puhul** jääme alla isevarustusele, mis 2025. aasta suvel aset leidnud sigade Aafrika katku puhangu tõttu **langeb oluliselt madalamale tasemele**. Munade tootmine katab veidi üle poole elanike vajadusest ja kartuliga isevarustus on 64 protsenti. Kõige suurem sõltuvus impordist on köögiviljade ning eriti värskete puuvilja ja marjade puhul. See tähendab, et suurem osa vitamiinirikast värsketest rohelisest tuleb välismaalt.

Toiduainetega isevarustus (aastate 2020–2024 keskmine)

Toidujulgeoleku mõttes on Eesti olukord põhitoiduainete kättesaadavuse vaates hea – teravilja ja piima tugev tootmisbaas annab kriisiolukorras kindlama seljataguse. Samas on riik haavatav just kohaliku tootangu mitmekesisuse ja suuremate koguste värske taimse toidu puhul. Juhul kui rahvusvahelised tarneahelad peaksid katkema, siis oleks esmavajadus kaetud, kuid toidulaud muutuks ühekülgsemaks ning hinnatõus mõjutaks enim just impordist sõltuvaid tooteid. Seega on vaja Eestis tasakaalustatud ja mitmekesise toitumise tagamiseks suurendada kohaliku aiandus- ja loomakasvatustootmise võimekust ning tugevdada varustuskindlust.

Taimikasvatus

2025. aasta vegetatsiooniperiood oli kogu Eestis keskmisest jahedam ning seda iseloomustasid erakordselt suured sademed (näiteks juunis 153% normist), rahe ja äikesetormid. Suured temperatuurimuutused (öökülmadest kuumalaineteni) põhjustasid taimedes stressi, tugevate vihmasadude ja jaheda ilma tõttu hilinesid külvi- ja taimekaitsetööd või ei saanud neid õigeaegselt teha ning põllutööd kuhjusid. Põllud olid ligipääsmatud või lokaalselt üle ujutatud, põhjustades mullas hapnikupuudust. Liigniiskus raskendas ka taimede koristust ning taliviljakülve. **Liigne niiskus ja ebasoodsad ilmastikutingimused vähendasid põllukultuuride saagikust ja kvaliteeti**, suurendasid tootmiskulusid (sh kuivatuskulud) ja põhjustasid põllumeestele rahalist kahju.

Lõuna-Eestis sadas kogu hooaja jooksul palju vihma ning saagikuse ja kvaliteedi kaod olid selles piirkonnas eriti suured.

Erakordselt suurte sademete tõttu oli 2025. aastal suureks probleemiks saagi kvaliteet. Teraviljade mahukaalud jäid alla viimase viie aasta keskmise ning mahukaalu lubatud minimaalsest baasnäitajast väiksema näitaja puhul korrigeeriti iga kultuuri puhul ka tootjale makstavat hinda, mis oli 5–8 eurot tonni kohta madalam. Toidunisu osakaal koristatud nisust on viimase viie aasta keskmisena olnud 75 protsenti, kuid sel aastal oli see vaid u 35 protsenti. Probleeme oli ka kasvama läinud teradega ning fusarioosi laialdase levikuga.

Kuna teraviljaga kaubeldakse maailmaturul, siis teravilja hind sõltub eelkõige nõudluse pakkumise tasakaalust maailmaturul ja börsihinnast. 2025. aastal koristati maailmas nisu ja maisi rekordsaagid, ka odra ja kaera saagid olid väga head. Suur pakkumine ja suured varud maailmaturul avaldasid omakorda survet teravilja hindadele. Keerulised ilmastikutingimused koos madalate teraviljahindadega on viinud Eesti taimekasvatuse väga keerulisse seisu, kuna tulud ei kata enam tootmiskulusid.

Kartuli mahapanek venis jaheda ja vihmase ilma tõttu kohati juuli alguseni. Sagedaste ja väga intensiivsete vihmajude tõttu esines põldudel lühiajalisi üleujutusi, taimekaitsetöid ei saanud õigeaegselt teha ja taimehaiguste surve oli eriti tugev. Osa kartulipõlde jäi liigniiskuse tõttu koristamata. Ebasoodsad kasvutingimused vähendasid kartulisaagi kvaliteeti ja säilivust ning suurendasid nii koristus- kui ka ladustamiskulusid. Kartuli saagikus langes. Erinevalt Eestist suurenes mitmes Euroopa Liidu liikmesriigis kartuli kasvupind ja saadi rekordsaak, mistõttu kartuli pakkumine liidus ületas nõudmist ning mõjutas ka Eestis kartuli hinda ja tootjate kasumlikkust.

Avamaaköögivilja külvide tärkamine madala mullatemperatuuri tõttu viibis ja oli ebaühtlane.

Soojalembeliste köögiviljade (kurk, kõrvits, aeduba, jt) areng oli jaheduse ja liigniiskuse tõttu väga aeglane ja sai hoo sisse alles juuli teises pooles, mil õhutemperatuur tõusis. Avamaaköögivilja saaki oli sademete tõttu keeruline koristada. Kapsa ja juurviljade koristus venis kohati novembrini, kuna põllud olid jätkuvalt liigniisked, mistõttu oli saagikoristus väga vaearikas ning kulud suured.

Puuvilja- ja marjakultuure kahjustas aprillikuine öökülm. Lisaks raskendas putukatel tolmeldamist viljapuude ja marjapõõsaste õitsemisaegne jahe ja vihmane ilmastik. Juuli teises pooles alanud kuumalaine ning suure õhuniiskuse tõttu levisid maasikal ning teistel marja- ja puuviljakultuuridel laialdaselt taimehaigused (antraknoos ja nahkmädanik, aga eriti hahkhallitus).

2025 oli kolmas järjestikune kahjumlik aasta taimekasvatuses tervikuna ning mõjutas kogu sektori elujõulisust.

Tulenevalt 2024. aasta ebasoodsatest ilmastikutingimustest eraldas Euroopa Komisjon põllumajandusreservist Eesti põllumajandussektorile 3,3 miljonit eurot rahalist toetust ning 2025. aastal kevadel said toetust enim kahju kannatanud aiandussektor ning kartuli, rapsi- ja rüpsikasvatajad. Lisaks toetati täiendavalt „Eesti maaelu arengukava 2014–2020” meetme 23 „Erakorraline ajutine toetus loodusõnnetustest eriti mõjutatud põllumajandustootjatele” raames rapsi-, rüpsi ja suviodrakasvatajaid 14,3 miljoni euroga. 2025. aasta augustis kinnitas Vabariigi Valitsus korralduse „Ebasoodsate ilmastikutingimuste kindlakstegemine põllumajandussektoris 2025. aastal”. Sügisel pöördus Eesti taas Euroopa Komisjoni poole rahalise toetuse saamiseks põllumajandusreservist.

Loomakasvatus

Loomade arv on viimastel aastatel vähenenud, kuid 2025. aasta oli märgiline veisekasvatuses, sest tänu piima ja veiseliha paremale hinnale peatus veiste arvu langus. Enam kasvas piimalehmade arv, mis oli viimati sama suur kuus aastat tagasi. Keskmise **piimatoodang** lehma kohta oli 2025. aastal taas kord rekordiline, suurenedes 2% ja toodetud piima kogus 3%. Sealihasektorit tabas 2025. aasta suvel sigade Aafrika katk ja eelmisest kriisist vaevu taastuma hakanud sektor kaotas 2025. aasta lõpuks kolmandiku sigadest. Lamba- ja kitsekasvatusektoris muutust ei toimunud ning lammaste ja kitsede arv langes 2025. aastal viimase 11 aasta madalaima tasemeni. Kodulindude arv 2025. aastal pisut langes, aga kasvas nii munejate kanade arv kui ka toodetud munade kogus. Liha kogutoodang oli viimaste aastate väikseim ja lihaliikidest kasvas vaid linnuliha toodang.

Piimalehmade arv	84 800
Piimatoodang	969 000 t
Keskmine piimatoodang	11 595 kg
Sigade arv	197 800
Lihaveiste arv	64 800
Lammaste ja kitsede arv	46 500
Kodulindude arv	2,253 mln
Mesilasperede arv	49 067

Liha toodang	74 045 t
Sealiha toodang	40 741 t
Veiseliha toodang	9861 t
Lamba- ja kitseliha toodang	302 t

Loomakasvatusektori ettevõtjate majanduslik olukord on olnud aastaid keeruline ja seetõttu on investeeringuid edasi lükatud, mille tagajärjel on loomapidamisettevõtete bioturvalisuse tase mitterahuldav.

2025. aasta alguses hakkas esmalt Saksamaal ja seejärel Ungaris ning Slovakkias levima eriti ohtlik ja suurt majanduslikku kahju tekitav suu- ja sõrataud. Üle mitmekümne aasta tekkis reaalne oht selle levikuks ka Eestisse. Seetõttu taotles Regionaal- ja Põllumajandusministeerium Vabariigi Valitsuse reservist 1,5 miljonit eurot suu- ja sõrataudi ennetamise investeeringutoetuse andmiseks põllumajandustootjatele. Kuivõrd investeerimisvajadus bioturvalisuse tõstmiseks loomapidamisettevõtetes oli väga suur, siis paralleelselt algatati ka Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika aastate 2023–2027 riikliku strateegiakava muutmine ja strateegiakavasse lisati uus sekkumine (1.11 „Loodusõnnetuste, ebasoodsate ilmastikutingimuste või katastroofide tagajärjel kaotatud põllumajandusliku potentsiaali taastamise ja ennetustegevuste toetus“). Riigiabina antud toetusega said veise-, lamba- või kitsepidajad taotleda hüvitist tegevusteks, millega ennetada suu- ja sõrataudi levikut.

Strateegiakava alusel antava toetusega said esimeses voorus kõik loomapidajad taotleda toetust eriti ohtliku loomataudi leviku ennetamiseks. Teine voor avati bioohutuse suurendamiseks ainult seakasvatusega tegelevatele põllumajandusettevõtetele eesmärgiga ennetada ja takistada sigade Aafrika katku levikut.

Mesinduses oli 2025. aasta ilm oli jahe ja vihmane, mistõttu meesaak kujunes eelmise aastaga võrreldes 21 protsenti väiksemaks. Võrreldes 2024. aastaga suurenes aga mesilaste pidajate arv 1,2 protsenti, samas vähenes mesilasperede arv 1,4 protsenti. 2025. aastal vaadati üle ka mesilaspere toetuse eesmärgid ja nõuded, et suunata toetus eelkõige mee tootmisega tegelevatele ettevõtjatele nende konkurentsivõime tõstmiseks. Algselt said toetust ka hobimesinikud, kuid pärast toetuse tingimuste muutmist antakse seda vaid juriidilistele isikutele ja füüsilisest isikust ettevõtjatele, kes peavad vähemalt 16 mesilasperet.

Eestis oli 2025. aastal põllumajandusmaana kasutuses 983 447 hektarit maad. Põllumajanduslikule maakasutusele on avaldamas üha enam survet metsastamine ja suurte taristuobjektide rajamine, samuti elamuehituse surve. Samal ajal majandatakse põllumajandusmaad jätkuvalt keskkonnahoidlikke tavasid rakendades. 2025. aastal saavutati enamiku põllumajanduskeskkonnatoetuste tulemusnäitajad; vaid ökoala toetuses ja ohustatud tõugu looma toetuses jäi see saavutamata.

Põllumajanduskeskkonnatoetuste tegevused, nagu külvikorra mitmekesistamine ja mullatervise parendamine, sisendite kasutamise optimeerimine, elurikkuse soodustamine, teadmiste järjepidev täiendamine jms aitavad suurendada põllumajandusettevõtete vastupidavust erinevatele riskiallikatele.

Müüdnud tööstustoodete maksumus

2,5 mld € +2,4%

Toiduainete tootmise kogumaht püsis Eestis 2025. aastal võrreldes eelneva aastaga sisuliselt muutumatuna

Mitmel toiduainetööstuse tegevusalal esines küll tagasihoidlik langus, eeskätt jahu ja tangainete tootmises ning kalatöötlemises, kuid seda tasakaalustas kasv joogitööstuses ning valmis loomasööda ja taimsete õlide tootmises. Seega jäi toiduainetööstuse üldine tootmiskaht stabiilseks, kuigi tegevusalade vaates olid arengud ebaühtlased.

Müüdnud tööstustoodangu maksumuse kasvu toetasid eelkõige puu- ja köögiviljatööstus, valmis loomasööda tootmine ning joogitööstus, samas kui kalatööstuse müüdnud toodangu väärtus vähenes ning pagaritööstuse toodangu müük püsis muutumatuna. See viitab pigem hinnapõhisele kasvule.

Toiduainetööstuste ekspordis jätkus mõõdukas kasv, mida vedasid peamiselt puu- ja köögiviljatööstus, piimatööstus, valmis loomasööt ja lihatööstus, samal ajal kui kala- ja joogitööstuse eksport vähenes.

Põllumajandussaaduste ja toidukaupade

Eksport	2,3 mld € (+9%)
Eesti päritolu eksport	1,7 mld € (+7%)
Import	2,9 mld € (+8%)

Eksporti väärtuse järgi on sihtriikidest olulisemad Läti, Soome ja Leedu. Väljapoole ELi läheb ekspordiks 15%. Peamised kaubagrupid on piim ja piimatooted ning teravili.

Toiduainetööstuse toodangu

Eksport	u 1 mld € (+3,7%)
----------------	-------------------

Toidueksporti osakaal kogu riigi ekspordis on 15% ja aastaga kasvanud.

Põllumajandussaaduste ja toidukaupade (KN 1-24) ekspordi kasvu toetas eelkõige piima ja piimatoodete väljaveo märkimisväärne suurenemine, mille tulemusel kasvas nende osakaal ekspordistruktuuris. Samuti kasvas mitmesuguste toiduvalmististe ja osa kalatoodete eksport. Seevastu teravilja väljavedu vähenes väiksema saagi tõttu, mõjutades negatiivselt toorainepõhiste kaupade trendi. Ekspordikasv koondus peamiselt üksikutesse tugevatesse kaubagruppidesse, mis viitab sektori jätkuvale sõltuvusele eeskätt piimasektorist.

Samal ajal **tõusis import** ja enim kasvas kakaoubade ja mujal liigitamata toiduvalmististe ning liha ja lihatoodete sissevedu. Samal ajal vähenes jookide, eriti kange alkoholi ja veini, import.

Re-ekspordi osatähtsus suurenes enam kui kümnendiku võrra, kasvatades ekspordikäivet, kuid mitte samas mahus kodumaist lisandväärtust. Eesti päritolu toodete osakaal ekspordis püsis siiski kõrge, moodustades sellest 74 protsenti. Geograafiliselt püsis keskne roll Euroopa Liidu siseturul, kuhu suunati valdav osa Eesti päritolu ekspordist ja kust pärines suurem osa impordist.

2025. aastat iseloomustas kaubavahetuse mahu kasv ja struktuurilised muutused kaubagruppide kaupa. Samas süvendas impordi kiirem kasv võrreldes Eesti päritolu ekspordiga kaubandusbilansi puudujääki. Kuna andmed on esitatud jooksevhindades, mõjutasid tulemusi ka hinnakõikumised – väärtuse kasv ei tulenenud kõigil juhtudel üksnes koguste suurenemisest. Väliskaubanduse tasakaalu parandamine eeldab edaspidi suurema lisandväärtusega ja mahuga Eesti päritolu toodete ekspordi kasvu.

Viimati uuendatud 08.04.2026